

Speciálně pedagogický proces v etopedii

Obsah lekce

Fáze edukačního procesu, cíle, prevence, intervence, rehabilitace, edukační roviny etopedie

Základní cíl etopedie

- Podpora jedince s poruchou chování k aktivnímu přístupu ke vzdělávání
- Vytvoření takových podmínek, které mu pomohou dosáhnout na vlastní potenciál a s tím související předprofesní a profesní dovednosti

Úkoly:

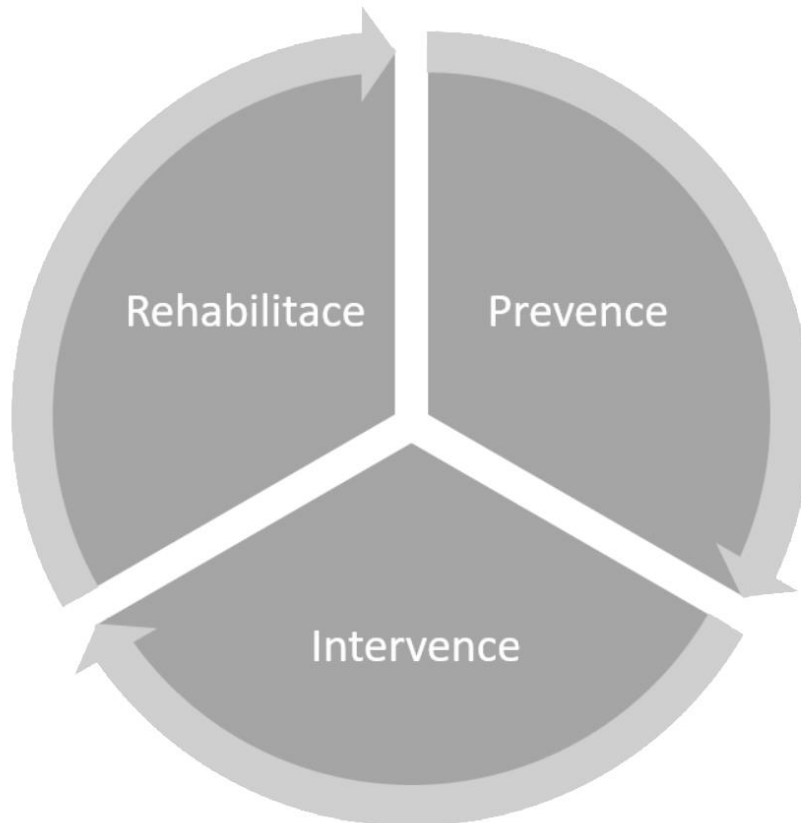
- Rozpoznat **první signály rizika** v chování jedince v sociální skupině
- Poznat **charakter** nežádoucího chování
- Vybrat **optimální intervence**
- V sociálním okolí jedince s PCHE **eliminovat** nebo **odstranit** nežádoucí, popřípadě destruktivní vlivy

Cíl:

Optimalizace životních **perspektiv** dítěte. Jejich **vytvoření** a schopnost dokázat je uspokojivě **sledovat a naplňovat**.

Fáze edukačního procesu

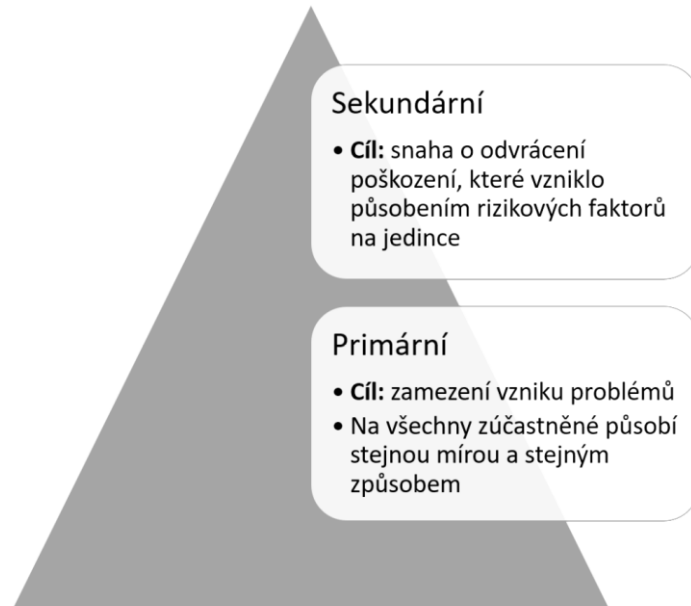
- Jednotlivé fáze se prolínají à proces celoživotního učení a rozvoje
- Průběh v přirozeném prostředí dítěte à škola
- Segregace pouze u dětí s nejvyšším stupněm poruchy chování à vynětí z přirozeného prostředí jako podpurný element pro změnu ve vzorcích chování

Prevence:

Soubor opatření, který se zaměřuje na předcházení vzniku a prohlubování poruch chování

- Primární prevence: předcházení problému osvěta a podpora konstruktivního trávení volného času
- Sekundární prevence: skupiny ohrožené některým problémem k rozvinutí problému zatím nedošlo

Úkoly prevence:

- Podpora pedagoga:
 - cílem je podpořit setrvání žáka v přirozeném edukačním prostředí
- Podpora dítěte:
 - orientace ve vlastních reakcích a projevech, ve vztazích, v reakcích okolí na vlastní chování
- Podpora sociálního okolí dítěte:
 - spolužáci, rodiče, orientace v reakcích, v budoucích možných řešeních
- Odstraňování ohrožujících a škodlivých aspektů v jeho sociálních podmínkách

Intervence:

Zásah, který sleduje určitý konkrétní problém. Podstatou je co nejméně omezovat sociální vztahy jedince.

Cíle:

1. Přerušování
2. Zastavení
3. Změna nežádoucích trendů v chování žáků s poruchami chování

Zásady:

- Nenechat problém „vyhnít“
- Přístupovat k dítěti v celém jeho kontextu
- Dialogicko-kooperativní vztah
- Interdisciplinární spolupráce

Úkoly intervence:

- Eliminovat, popř. odstranit zdroje nežádoucích vlivů
- Probouzet zájem, pohotovost, usměrňovat aktivity
- Vytvářet důvěru v sebe sama, sebeúctu
- Posilovat pozitivní sociální vztahy jedince k sobě samému i k druhým

Rehabilitace:

Návaznost na intervenci. Směrování k **odstranění** poruše a také k omezení vedlejších negativních vlivů a souvisejících problémů. Zásadní význam má analýza sebereflexe jedince s PCHE a její zaměření na **rozvoj pozitivních možností** a schopností. Rozhodující roli hraje změna **subjektivního sebehodnocení**.

Úkoly rehabilitace:

- Poskytnout korektivní zkušenost
- Vytvářet prostor pro budování důvěry, sebeúcty a kvalitních vztahů
- Pomoci vidět vlastní perspektivu
- Vytvářet nový systém hodnot
- Vytvářet příležitosti pro budování nových (žádoucích) modelů chování

Edukační roviny

Jsou zdrojem informací pro směrování edukačních aktivit ve smyslu intervence a rehabilitace.

Osobnostní vývoj:

Informace o **odlišnostech** dítěte:

- intelekt, nadání, psychické a emocionální prožívání, temperament
- pokud tyto zvláštnosti nejsou způsobené vývojovými zvláštnostmi

S těmito odlišnostmi pedagog pracuje ve všech fázích edukačního procesu. Cílem není odstranit, ale spíše **se o ně opřít**, popř. je **využít ve prospěch perspektivy** dítěte.

Kritické životní události:

Přináší úvahy o **zkušenostech** dítěte s vlastním chováním z interakce s jinými. Pomáhají hledat hypotézy o **příčinách** problémového chování. Poskytují východisko pro úvahy o možném **dalším vývoji** chování --> podklady pro **prognózu**.

Sociální vztahy:

Poznatky o schopnosti a dovednosti navazovat uspokojivé sociální vztahy s:

- Vrstevníky
- Autoritou
- Blízkými osobami

Informace pro intervenční aktivity. Možnost využití sociálních vztahů k posílení dítěte a sebeaktualizace jeho postojů a motivací. Koncept **sociální opory**.